

ለናይ ሰልፍ መግርክ 60ታት

5ይ ክፈለ

መሐመድ እድሪስ

መዐረከት አብናይት 3 ዲሰምበር 1961 ናይብ ትሌንቴ አበቤ እድሪስ ለመርሖም ዐሳክር ክምሰለ ናይ ሀውኬ በገሶም፡ እተ ጃርዲን ክም በጽሖው እግል ሸቃላለ ጃርዲን እንዴ ጀምዐዎም ሀደደዎም። “እግል ሚ ኢሰኬኩም፤ እግል ሚ ሰኒ እንዴ ትበው እግል በናነ ትባትኩ፤ ምስሎም ጉሙያም ምንዲ ኢትዐሉ ወእዴ ምን አለብኩም፡ ክእነ ደማር ወየአጅሬኩም” እንዴ ቤለዎም አፋዘዘው ዲበም። “ከሕነ እግል ሰብ ስለሕ እብ ከአፎ እግል ንጋብሆም፡ ሓምድ ዐዋቴ ባቱኩ ክም ቤሌነ ነፍስነ እግል ነአንግፍ፡ አይወ ባተክናሁ” ቤለው። እሊ ቅብብ እንዴ ገብአ ለትሰመዐዮም ዐሳክር ነው፡ እግል መሳልሚን ሸቃለ እኪት ረሖም እግል ለአርእዎም ተሐት ወለዐል ቤለው።

ምናተ ምድር እንዴ ኢመሴ እብ ሓምድ ጀላብ እግል ለዐሩ፡ እት ለሐራጽ፡ እግል ወልዳይ ወክልኦት ብዕዳም እንዴ ሰጀለው ምኖም፡ አስክ ለአቀብሎ ህዩ፡ ኩሉም ለሸቃለ ምነ ባካት ተወዝ ክም ኢወዱ አማውር እንዴ ሀበዎም፡ አስክ አብናይት ሐልፈዎም። 3 ዲሰምበር 1961 አደሐጸዕደ ዐለት። ጅማዐት ሓምድ ሸዐብ ለሀበዮም ተ ጠሊት እንዴ ሐርደው እግል ጸቤሕ እት ልትዳለው፡ ዋርድየት ለዐለ ምኖም ነፈር፡ አዳም ብዙሕ አስኩም ገጹ መጽእ ክም ሀለ አሰአለዮም ወህቶም ዎርትክ እብ ጀህቱ አስክ አካን ውቅል ሰዐ። ለረፍዐካህ ነብረ ሐሬ ሰበት ተረፈዐክ፡ ዐብደለ ዲሰ ምነ ልትበሸል ለዐለ ሰገ፡ ገሌሁ እት ብላይ እንዴ ዐቅረዩ፡ ነስአዩ ከአስክለ ድፍዑ ጌሳቡ። እብ ክልኢቱ ለእንክራት እተ እግል ልጋብሆ ምኑ ለቀድሮ ዐነክል ክም ፈግረው፡ እግል ሐርብ ትዳለው። እብ ጀህት ሐቴ ሓምድ ወህመድ ኤረ ምኖም ርይም እንዴ

ቤለው ህይ እድሪስ መሕሙድ ወግንድፍል፡ እብ ጀህት ብዕደትመ ከራር ኣድም ለዐለ እተ መጅሙዐት ገብአው። ዴሽ ቅታል በሀለት 'ፊልድፎርስ' እተ ኣካነት ክም በጽሐው፡ ገሌ ምኖም ምን ክትረት ቅብብ ወሐጋረት፡ ምን ታርፍ ለዐለ ስገ ማደ እግል ልብልፆ ትሸንህው። እተ ባካት ከረ ሓምድ ክም ህለው እኩዳም ዐለው። ሰበት ቀበዎም ላኪን፡ ሕስር ኢወደው። እምፌ ትከመረው ህይ በልፆ ምኑ ሌጠ ዐለው። ለዶል ሓምድ እተ ስገ ሃጅላም ወምን ሕድ ልትሻተፎ እት ህለው፡ ለክፈ እቶም ወእብ ክልኣት ተዐወተ ምኖም። እበ ሓድሰት ለሐርቀ ዎሮት ሻውሽ እብ እዴ እግል ልእቴ እቶም ኣስኮም እት ልትገምቤ፡ እድሪስ መሕሙድ ለክፈ ወእተ ብርኩ ዘብጠዩ። ሻውሽ እንዴ ትገራምሐ ዓዕ እት ልብል ክም ገዐረ፡ ለብዕዳም ሰበት ደንገጸው ኣስክ ግረ ገጸም ገልበው ወለዘብጥመ በጥረ። ሐቆ ደቃይቅ ሓድ 'ፊልድፎርስ' እብ ሓዲስ እንዴ ትነዘመው፡ “ጽብጡ! ጽብጡ!” እት ልትበሀሎ፡ ስደፍ ሓምድ ወህመድ ኤረ ኣስክለ ዐለው ዲበ ኣካን እት ልስዑ ሸኣገው። ሓምድ ለቅወት ኣባይ ሰበት ቀዩመ፡ “ኣንሳሕብ!” ለልብል ኣማውር ኣሰደረ። ሁመድ እግለ ኣማውር ኢትከበተዩ።

ሐርቀ ወዘብጥ ኣተላለ። ምናተ ኢዳፍዐ፡ ለኣቡ-ሰተ መንዱቁ ዐክሰዩ። መንዱቅ ዐክሰ ወትም ሌጠ ገብአ። ስልከት እንዴ ሎሽ ዲቡ እት ሸቃሽቁ ወልትጋደሉ ምን ቅባል ለረኣው ዐሳክር እብ ድማኑ ወድገለቡ እት ከርዱኑ ኣንበተው። ሓምድ ክም ረኣዮም እብ ህግዩ ብዳውዩት፡ “ናካማ! ናካማ! (ትወለብ) ለግራክ ህለው በሎም! በሎም!” ቤለዩ እግል ሁመድ። ሁመድ ላኪን ኢቀድረ። ስጉር ለዐለ ጥለጉ ዕጭ ቤለ። ኩሎም ጅማዐቱ ለኣንስሕቦ እት ህለው፡ ህቱ ላኪን፡ ምን ዐለ እተ ተልገ እግል ልፍገር በክት ኢረክበ። ሓለት ሁመድ ኤረ ለረኣው ዐሳክር “ሕደግ፡ ኢትልከፍ እቱ፡ እብ ኣርወሐቱ ጽቦጡ” እት ልብሎ ኣስኩ ቀርበው። ለዶል ለሀ ክምለ ኣርዌ እት ምድር እግል ልእቴ ምን ኢገብእ፡ ምድር ምን ኣፍ-ሾመት ጨበት እቱ። ላኪን ኢፈርሀ፡ እግለ መንዱቅ እበናይ ዘብጠ እቡ ከሰብረዩ። እንዴ ለክፈዩ ህይ፡ እግለ ምን መርከቡ ለኢፈንትዩ ሰይፉ ሐርጠ። ህቱ እብ ዕሉጉ እግል ለኣክርር እንዴ ቤለ ሌጠ ቀንጸ። ለዐሳክር ህይ እብ ኣርወሐቱ እግል ልጽቦጡ ሐዘው። ምን መዕጽዮቱ ሰኪነት እንዴ ሐርጠ ኣስክለ ሰልፍ ለሸኣገዩ ዐስከሪ ወርወረዩ።

እብ ቅሩባይ ህይ ሰሐተዩ። ሕድ እት ፊዞ ክም በጥረው፡ “ኣነ ፋርስ! ዮም ስጋድ ዎሮት እንዴ ነተፍኮ እግል ኢሙት ቱ!” እት ልብል ኣትሳቀረ። እግለ ሰይፉመ ኣስግደቶም እግል ልናትፍ እቡ ወታወተዩ። እት ኣክር ላኪን ተልሀው እቱ፡ ፖሊስ ዎሮት እብ ግራሁ እንዴ መጽአዩ፡ እተ ረኣሱ ዘብጠዩ። እብ ጠልገት እንዴ ኢገብእ እብ እበናይ ፈቅአዩ። ሰበት

ትደውረረ: አርድ ሀፍተ። ለዶል ሸክረ ለመስለ እቶም ሰለስ ዐስከሪ: እግል ልጽቦጡ ክም ሀጅለው እቱ: እግል አሮቶም እበ ምብለሕለ አፍ ሰይፉ እንዴ ዘብጠ ጀርሐዩ። እንዴ ቀንጸ ላኪን ኢፈግረ: ምን ቅታል አባይ ሀይመቱ እንዴ ኢለአፈግር: እት ሰውረት ብዙሕ እንዴ ኢከድም: እት እዴ አባይ እንዴ በርድ: ክም አሲር ሀይኮተ አተ። ስድፈት እተ ምዕል ለሀ “አዋልድ ዐድነ እግል ከረ ሓምድ ዐዋቴ እት ምዕጥን ሰበት ጸንሐያሆም እተ መዕረከት እግል ኢልትዘበጠ እንዴ ቤለ ጊስ ተዐደየ እንዴ ቤለወን ዐድ አትያም ዐለው” ለቤለ ከራር መሕሙድ አቦኩት ለልትበሀል ሻብ: ለዶል ለሀ ለረአዩ ኢልትረስዑ። ለዝክርያቱ ህዩ እብሊ ለተሌ ሸርሑ፡ ለመደት ለሀ ንኡሽ ዐልኮ። አቡዬ ጠሊት እት ለሀይቦም ልትዘከረኒ። ገይሶ እት ሀለው ሓምድ እግል ከረ አቡዬ ፖሊስ ሐቆ መጽአውኩም ሐብሩኒ: አስክነ ህዩ ሓሉፎ ቤለዮም። ፖሊስ ክም መጽአውኒ: ሓምድ ለሀለ ዲበ አካነት አርኡነ ቤለዎም። ሓምድ ተናን ዋዲ ሰበት ዐለ: አስክለ አካን ተናን መርሐዎም።

ሐርብ ህዩ ገብአ። ፖሊስ እግል ሁመድ ኤረ እብ እበነት እንዴ ዘብጠዉ ጸብጠዉ። እንዴ አሰረዉ እተ ድጌ ክም መጽአው እቡ ኖሼ ረአይ ክልኤ ዕንቼ ቱ። ምን ፖሊስ ሐምስ ለሞተው ወለትጀርሐው ዐለው። ለአቀብሎ እት ሀለው: እግል መጀርሐኖም እብ ነጋለት-ዐራት አስክለ ጃርዲን ነስአዎም። ምን ህዩ እብ መካይን አስክ ተሰነይ ነስአዎም። እትለ መዕረከት እለ ምን መናድሊን ዎሮ ልትጸበጥ እት ሀለ: ምን ጀህት አባይ ዎሮት ዐስከሪ ሞተ ወአርበዕ ትጀርሐው። እሊ ሐደስ እሊ እብ ጀህት አባይመ እት ዮም 6 ዲሰምበር 1961: እንዴ ትጠበዐት እተ ፈግረት ጀሪደት ዘመን ሸሮሕ ዐለ። ጀጋላብ አሰማይ አዳም: አካናት ወአስለሐት ምን እንዴ አዘምከ ህዩ ለሐደስ ህቱ ቱ፡ ... ምን መርከዝ ፖሊስ ለመጽኤነ ሸሬሕ ክምለ ወድሑ: እብ ዐለበት ግእዝ ሰንበት ዮም 24 ኖቨምበር 1954 በሀለት (3/12/1961) እት ጉርጉጂ ለትትበሀል አካን ምዴርየት ባርንቶ: እት ናይ ዎሮት ወድ ካርጅ ጃርዲን: እብ ሓምድ ዐዋቴ ለልትመርሐ ሸፈቲት እንዴ አተው ብቅል ወለእቱ ዐለ ሐጻይን ክም አትአከው ክም ትሰመዐ: ለእግል መስኩበት ወአምን እንዴ ተዐንደቀው ፋግራም ለዐለው ፖሊስ ደርቦም ገብአው።

ላኪን እት ደብዐት ለትትበሀል አካን ለሸፍተ ዲብ ግሎት ከቢን እንዴ ወደው ሰበት ጸንሐዎም ወመጅሞዕ ሰበት ለክፈው እቶም: ምን ዐሳክር ፖሊስ: አሮት አድም መሐመድ ለልትበሀል ቦሊሲ ትዘበጠ ከሞተ: ብዕዳም አርበዕ ህዩ ጅርሓም ሀለው። ... ለሞተ ዐስከሪ ወለትጃርሐው ምን ሰንበል ለጌሰው ቶም: ለጅርሓም መዛብጠም ከፊፍ ቱ። ምን ጀህት ሸፈቲት ህዩ: መሐምድ ኤረ ሙሰ ለልትበሀል በዐል ዐድ-እብራሂም (ምን ቢንግምር ናታብ)

እብ ፖሊስ ጽቡጥ ሀለ። ህቱ ኦሮት ሐጪር መንደቅ አልቢኒ ወ45 ጠልገት ጸንሐ ምስሉ። ቅወት ፖሊስ እብ ኩሉ እትጅሃት ዐሳክረ እንዴ ነድአት እግለ ሸፈቲት ራቅቦም ህሌት። ሁመድ ኤረ እግል ዝያድ ሐምስ ሰነት እት አስመረ ክም ተአሰረ። ምኑ እት ባርንቶ እንዴ ነስአወ። እብ ሽንቆ ሰውረት ኤረትርዮ እትለ ናይ ሰልፍ መትአምባት ግድለ ስለሕ ዲብ 60ታት ፍንጌ ምናድሊን ሰውረት ወጄሽ አባይ ገብእ ለዐለ መግርክ ምነ ምናድል ሀይለስላሴ ወልዱ ለከትቡዩ ክታብ ዐዋቴ ለትነሰአቱ። ከእግል ዮም 5ይ ክፈል፡- ቀትለዉ።

ሁመድ ኤረ እት ሐብስ እት ሀለ። ክምሰለ በገሱ ብዙሕ እንዴ ኢናድል እት እዴ አባይ መትከራዩ። ሰኒ ለሐርቅ ወሐር። ለበክቱ እት ረግም። ክእነ ለተሌ ሐሌ ዐለ ልትበሀል፡- ጀልሰት ብዬ ዲብ አስመረ ምስል ናድር የሀው ንዳር እሲት ተሐይሰኩም ስመ ዜነብዩ ክልመት በልሰት አዳም ለፈትዮ እግል ኤረትርዮ ሳልስ በልሰት ልብነ ለገብለዮ ከረ ቀሽ ዲሜፕሮስ ከረ ሓምድ ፈረጅ ከረ ማርሻፍራይ። አብዴኩመ ሕርዮ። እት መዐረከት አብናዩት እምበለ ለትጸበጠ ሁመድ ኤረ። እተ ብዕዳም ምናድሊን ለጀረ ጅረሕ ልግበእ ወእስትሽሃድ ይዐለ። ምነ ድዋራት ብዙሕ ክምሰል አንሰሐበው ላኪን። መሐመድ እድሪስ (ሕፉን) አርጭ ነክሸዩ። ምስሎም እግል ልንስእዉ ኢቀድረው። አስክ መረዊት እንክር ቅብለት ባካት አዳል ክም ተዐደው ሽዐብ እት አድግ እንዴ ወደዉ ዐረዎም እቡ። ህቶም ህዬ አስክ ለሐዬ እት ደንጎብልኸ ሐድገዉ ከጌሰው። ለጀረ እቶም ተየልል እብ ዋዴሕ ለዳግሙ እት መዐረከት አብናዩት ለሐድረ መናድል ከራር አድም ቱ። ከራር አድም ለኢሐድረ ዲቡ ሸይ እግል ልዳግም እግልክ ኩሉ ረአሱ ለኢልትሐሰብ ቱ።

ጠቢዐቱ ክምሰልሃ ተ። እግለ ኢሐድረ እቱ ሸይ ሓድሩ አነ ለልብል ነፈርመ። ሐሰት ሓድር እቱ ይእንተ እግል ሊበሉመ ሐር ኢልብል። ምን አብናዩት ኬን ክም አንሰሐብነ። ሓምድ ወእድሪስ መሕሙድ ተርፈው ምኒነ። ትዘበጠው ከተርፈው ወለሚ ጀሬት እቶም ቴለሎም እግል እድሌ ሐር አቅበልኮ። ግንድፍልመ ደርብዬ ቀንጸ። ለሰይድነ ስሌማን ሀቤኒተ ከሻፈት ምስልዬ ሰበት ዐለት። እት ዕንክላይ እንዴ ፈገርነ አትቃማት አንበትነ። ለዶል ለፖሊስ እግለ ጅሮሕ ነፈሮም እት ገመል እንዴ ጸዕነዉ ወሁመድ ኤረ ህዬ እንዴ ጸብጠዉ እት ገይሶ እቡ ርኤናሆም። ከራር አድም ወግንድፍል። ሓምድ ወእድሪስ መሕሙድ እግል ልሕዘው ገበይ ሰበት በዴት ምኖም ለአንጎት ትመየው አስቡሕ እግለ ጅማዐቶም ዐረው እቦም። ክምሰለ ፈርሆ ምነ ለዐለው እንዴ ኢገብእ። ሓምድ ወእድሪስመ ምስሎም ጸንሐዎም።

ኤረትሮፕ ሓዳስ

አርቡ 23 ኦገስት 2023